

**Discurs del rector Javier Lafuente a l'acte d'inauguració
del curs acadèmic 2026–2027 del sistema universitari català**

Sala d'actes del Rectorat, 2 d'octubre de 2026

Alcalde de Cerdanyola del Vallès,
Presidenta del Consell Social,
Secretària general,
Sra. Mary Ann Newman,
Rectores i rectors de les universitats catalanes,
Autoritats,
Membres de la comunitat universitària,
Amigues i amics,

Vull iniciar el meu parlament amb unes paraules de record i d'agraïment per a Carles Solà Ferrando, professor i rector de la nostra universitat, amic i mestre, que ens va deixar el passat 12 de setembre.

Amb la mort de Carles Solà, el país perd una de les persones que més decisivament ha contribuït a modernitzar la universitat, obrir-la a la societat i a projectar-la internacionalment. Al capdavant de la UAB, com a conseller de la Generalitat i des de les diverses responsabilitats que va exercir en associacions universitàries d'àmbit nacional i internacional, Carles Solà va demostrar un compromís ferm amb una concepció de la universitat centrada en l'alumnat i al servei del progrés de la societat.

Però, més enllà de la seva dimensió acadèmica i institucional, els qui vam tenir la fortuna de conèixer-lo i de treballar al seu costat recordem amb gratitud la seva manera d'entendre la vida acadèmica, basada en el rigor intel·lectual, en la generositat i en una extraordinària capacitat de generar confiança, construir complicitats i engrescar equips.

Enguany ens ha deixat també Antoni Serra Ramoneda, rector de la UAB del 1980 al 1985 i figura cabdal durant els primers anys de la UAB, que van permetre consolidar-la com una institució d'educació superior capdavantera i internacionalitzada, amb una oferta formativa interdisciplinària i una aposta estratègica per la recerca i la transferència.

La millor manera d'honorar la memòria de tots dos és preservar aquest llegat i continuar treballant per una universitat acadèmicament exigent, oberta al món, compromesa amb el país i al servei de la societat. Estic segur que l'exemple i el compromís d'aquests estimats professors continuaran inspirant-nos en la tasca col·lectiva que avui reprenem.

És evident que la cerimònia d'inauguració d'aquest curs acadèmic té una rellevància especial per a la UAB, atès que enguany acollim l'acte que dona inici al curs de tot el sistema universitari català.

Tot i que la UAB sempre ha defugit les cerimònies rígides i protocol·làries amb togues i birrets, la nostra universitat és ben conscient de la importància i de la solemnitat d'un acte d'inauguració de curs: un esdeveniment que celebra l'inici d'un nou curs acadèmic i, alhora, la continuïtat d'un projecte col·lectiu que es renova any rere any gràcies al talent, l'esforç i el compromís de tota la comunitat universitària.

És també una bona ocasió per reflexionar sobre la missió de la universitat i per reivindicar el valor del coneixement com a pilar fonamental de progrés i com a element cabdal per avançar cap a una societat més justa i democràtica.

Vivim en una època marcada per transformacions profundes que afecten pràcticament tots els àmbits de la nostra vida. Els canvis socials i demogràfics, les desigualtats persistents, les tensions geopolítiques, la crisi climàtica i la irrupció de noves tecnologies tenen repercussions evidents en la nostra realitat quotidiana. Lògicament, aquests canvis representen un repte per a les universitats perquè condicionen la nostra vocació d'esdevenir motors de progrés i de benestar social.

En definitiva, més enllà de la nostra funció fonamental de crear, transmetre i transferir coneixement, les universitats hem de contribuir activament a donar resposta als grans reptes col·lectius del nostre temps. I ho hem de fer formant professionals excel·lents, però també ciutadans i ciutadanes amb esperit crític, amb capacitat per comprendre la complexitat del món que els envolta i amb la voluntat de posar el seu coneixement al servei de la societat.

Davant la complexitat, hem d'afavorir models d'aprenentatge que promoguin la creativitat, la interdisciplinarietat, la cooperació i la resolució de problemes reals. Hem de fomentar la recerca col·laborativa i les aliances internacionals que ens permeten disposar d'una massa crítica de personal investigador suficient per desplegar línies de recerca transversals i competitives. Hem de fomentar la innovació i la relació amb el teixit econòmic i social i hem de posar en marxa instruments que afavoreixin que els campus esdevinguin espais d'experimentació i de recerca oberta.

Tot això adquireix una rellevància encara més gran en un moment en què la digitalització i la intel·ligència artificial estan transformant profundament la

manera com aprenem, treballem i ens relacionem. Aquestes tecnologies obren oportunitats extraordinàries, però també plantegen interrogants i desafiaments que només podrem afrontar adequadament si som capaços de combinar coneixement, innovació, esperit crític i responsabilitat social, i de formar persones preparades per integrar, interpretar i aplicar coneixements de manera ètica i responsable.

Al mateix temps, hem de tenir molt present que la qualitat d'un sistema universitari no es mesura exclusivament pels seus resultats acadèmics o científics. També es mesura per la seva capacitat de garantir l'equitat, afavorir la igualtat d'oportunitats i contribuir al progrés i a la cohesió social.

La universitat, com a servei públic, és una eina fonamental per contribuir a una societat més justa, que garanteixi que el talent, l'esforç i la vocació, i no l'origen social, siguin els factors que determinin les oportunitats de cada persona. Tanmateix, per assolir aquest objectiu, cal que la universitat compti amb l'autonomia, el finançament i els recursos necessaris per desplegar la seva missió adequadament.

Val a dir que les universitats catalanes aconseguim resultats molt rellevants i ens posicionem de manera destacada internacionalment, però sovint ho fem amb uns nivells de finançament inferiors als dels sistemes amb els quals ens comparem. En un entorn cada vegada més competitiu i exigent, és imprescindible disposar d'un model de finançament que garanteixi els recursos suficients per planificar amb visió de futur i assegurar l'estabilitat i la sostenibilitat financera de les nostres institucions.

Per aquest motiu, i en la línia del treball que ja s'està fent amb el Departament de Recerca i Universitats, cal avançar cap a un model basat en un contracte programa entre les universitats i l'Administració; un model amb una clara rendició de comptes que incorpori, alhora, les singularitats de cada universitat. D'altra banda, per assegurar l'equitat i la igualtat d'oportunitats, cal reforçar el sistema de beques i ajuts a l'estudi per evitar que les circumstàncies econòmiques condicionin l'accés o la continuïtat dels estudis universitaris.

Govern i universitats compartim l'objectiu d'enfortir el sistema universitari català per afrontar amb garanties els reptes presents i futurs de país. És un propòsit comú que ha de facilitar l'entesa, la corresponsabilitat i la construcció d'un marc estable que permeti a les universitats desplegar plenament el seu potencial al servei de la societat.

Per part nostra, les universitats continuarem assumint la nostra missió amb responsabilitat, excel·lència, ambició i una profunda voluntat de servei públic. I hem de posar les bases que ens permetin afrontar amb garanties els reptes de futur.

Tal com reflecteix la videomemòria de la UAB que heu pogut veure, durant el curs 2025-2026 la UAB ha continuat reforçant les polítiques de professorat per afavorir el relleu generacional i la retenció i atracció de talent. També hem millorat les estructures de personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis, amb la creació de noves places, malgrat que encara siguin insuficients, i la definició de nous perfils professionals que han de permetre reforçar el suport a l'activitat universitària.

Hem continuat impulsant accions orientades a promoure entorns de treball i d'estudi saludables, inclusivament i segurs, perquè el benestar de la comunitat universitària és un element central per afavorir el desenvolupament personal i professional i per construir una universitat cohesionada, participativa i compromesa amb els seus valors.

Els resultats assolits en l'àmbit de la recerca i la transferència situen la UAB entre les institucions capdavanteres del nostre entorn. L'augment de la captació de recursos competitiu, el reforç del suport institucional als projectes de recerca i l'aposta decidida per la ciència oberta en són una bona mostra. Així mateix, hem consolidat iniciatives de divulgació de gran repercussió, com ara el Vagó de la Ciència, que aprenen el coneixement a la societat.

Permeteu-me un incís. Cal tenir en compte que les estratègies de captació, desenvolupament i retenció de talent i les polítiques i els resultats de l'àmbit de la recerca són fonamentals per posicionar la Universitat entre les institucions acadèmiques de referència i per reforçar-ne el prestigi i la projecció internacional. Precisament, aquesta setmana s'han fet públics els resultats del rànquing Times Higher Education, en el qual les universitats catalanes ocupen els primers llocs de l'Estat. Més enllà de la prudència amb què cal interpretar qualsevol classificació d'aquest tipus, vull remarcar que l'evolució positiva de la UAB en aquest rànquing —enguany avancem 8 llocs, fins a la posició 175 del món— posa de manifest la solidesa del nostre projecte institucional en un escenari cada vegada més exigent i globalitzat.

La voluntat de donar resposta a les necessitats de la societat ha estat determinant en la incorporació de la metodologia de l'aprenentatge basat en reptes a la docència i en l'impuls de les microcredencials.

Les actuacions impulsades en l'àmbit de l'emprenedoria i la innovació han contribuït a reforçar l'impacte social de la nostra activitat docent i investigadora. La consolidació de la Setmana de la Innovació, que enguany arriba a la quarta edició, n'és un exemple destacat.

La defensa dels drets humans, la promoció de la cultura de la pau i el compromís amb la justícia global han continuat ocupant un lloc destacat en l'acció de la Universitat. Davant la greu situació humanitària que viu Palestina, hem mantingut un ferm compromís de suport a les persones afectades mitjançant programes d'acollida i refugi, accions de cooperació i un seguiment rigorós de les nostres

relacions institucionals. Ho hem fet des de la convicció que la Universitat no pot romandre al marge dels grans reptes humanitaris del nostre temps i ha d'actuar amb responsabilitat i en coherència amb els valors que la defineixen.

D'altra banda, enguany han cristallitzat dos projectes estratègics de la nostra universitat que han estat notícia aquests dies: l'inici de les obres d'Artèxtil a Sabadell i l'impuls definitiu a l'edifici CENIT, el centre que acollirà l'Institut de Neurociències i la recerca de la Facultat de Psicologia i de Logopèdia de la UAB. Ambdós projectes, que compten amb el suport de la Generalitat, representen una aposta de futur i posen de manifest la nostra voluntat de continuar desenvolupant infraestructures en camps estratègics i de reforçar la col·laboració amb el territori.

En aquest sentit, el procés participatiu per a l'elaboració del Pla director urbanístic del campus de la UAB, que vam iniciar el juliol passat, ens permetrà disposar d'un marc urbanístic adaptat a les necessitats actuals i futures de la UAB i consolidar, així, un model de campus universitari integrat i connectat amb el teixit urbà i plenament articulat amb el territori.

Durant aquest curs continuarem treballant en tots aquests àmbits i projectes i avançarem en la simplificació administrativa, en la digitalització de processos i en la modernització de les estructures de gestió, amb l'objectiu de construir una organització més àgil i eficient, orientada al servei de la comunitat.

D'acord amb la tradició de la UAB de dedicar cada curs acadèmic a una temàtica determinada, el fil conductor d'aquest curs 2026-2027 serà la cultura catalana. Amb el lema «Cultura catalana, de les arrels al futur», volem reivindicar la cultura catalana com un patrimoni viu, com un espai obert de creació, de cohesió i de projecció col·lectiva que ens permet entendre d'on venim i, alhora, construir el nostre futur. Volem posar en valor la riquesa i la vitalitat de la cultura catalana i la seva capacitat de connectar tradició i innovació, singularitat i diversitat, arrelament i universalitat.

La temàtica d'aquest curs ens ha permès gaudir de la conferència inaugural de Mary Ann Newman, que des de la seva rigorosa trajectòria com a traductora i pont cultural ens convida a superar mirades fragmentàries i a «veure l'elefant sencer» de la nostra cultura: una visió de conjunt —global i integradora— de la petjada internacional del país, reforçant el compromís que tenim com a universitat en la projecció del nostre patrimoni a l'exterior.

Moltes gràcies, Mary Ann, per mostrar-nos la magnitud i la complexitat de la presència catalana a l'Amèrica del Nord i per una lliçó que ens recorda que la llengua i la cultura catalanes són fonamentals per projectar-nos globalment. En aquest sentit, les universitats tenim una gran responsabilitat, perquè som espais on el coneixement, la cultura i la creativitat conviuen, dialoguen i s'obren al món.

No voldria acabar el meu parlament sense felicitar les persones, els grups de recerca i els projectes premiats enguany amb les distincions Jaume Vicens Vives a

l'excel·lència docent. I, si m'ho permeteu, com a rector de la UAB, voldria celebrar especialment l'atorgament de la menció Maria Encarna Sanahuja Yll al Grup de Recerca Antígona, un reconeixement del rigor acadèmic, el compromís social i una perspectiva feminista transformadora.

Avui celebrem l'inici d'un nou curs i, per aquest motiu, vull donar especialment la benvinguda a l'alumnat. Us convido a aprofitar al màxim totes les oportunitats que us ofereix la Universitat.

Desitjo a tothom un bon curs acadèmic 2026-2027.

Moltes gràcies.